

Stowarzyszenie Pracownia na rzecz Wszystkich Istot

Adres: 43-360 Bystra ul. Jasna 17, tel. 501 285 417
e-mail: biuro@pracownia.org.pl, <http://www.pracownia.org.pl>
Konto bankowe: BS Bystra, 15 8133 0003 0001 0429 2000 0001

PNRWI.ASF.101.24.1

Bystra, 27.09.2024

Andrzej Domański

Minister Finansów

ul. Świętokrzyska 12

00-916 Warszawa

W imieniu Stowarzyszenia Pracownia na rzecz Wszystkich Istot, w nawiązaniu do projektu pt.: „Krajowy plan działania dotyczący zarządzania populacją dzików w ramach prewencji, kontroli i zwalczania afrykańskiego pomoru świń (ASF)”, zwracam się z wnioskiem o niedopuszczenie do finansowania działań przedstawionych w ww. projekcie, jako działań pozbawionych podstaw naukowych i nieskutecznych w walce z ASF.

Stowarzyszenie zwraca jednocześnie uwagę, że ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 poz. 1270), wskazuje zasady wydatkowania środków publicznych – zgodnie z art. 44 ust. 3 środki publiczne powinny być wydatkowane w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem m. in. zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów oraz optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów.

Komisja ds. Ochrony Gatunków Państwowej Rady Ochrony Przyrody po przeanalizowaniu na prośbę Ministra Klimatu i Środowiska projektu dokumentu pt.: „Krajowy plan działania dotyczący zarządzania populacją dzików w ramach prewencji, kontroli i zwalczania afrykańskiego pomoru świń (ASF)” (dalej jako: Plan), pismem z 9 września 2024 r. znak PROP-KOG/2024-10 (dalej jako: Opinia, dokument w załączeniu), jednoznacznie negatywnie zaopiniowała ww. dokument.

Komisja ds. Ochrony Gatunków, powołując się na zapisy rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2023/5941, wyniki badań naukowych nad rozprzestrzenianiem się afrykańskiego pomoru świń oraz badań nad wpływem odstrzałów zarówno na populację dzika jak i na inne elementy ekosystemów, w których odstrzał ten miałby być prowadzony, wskazała na liczne błędy merytoryczne przedłożonego Planu – brak oceny wpływu na środowisko oraz innych podstawowych danych jak choćby mierzalnych celów, uzasadnionych działań, efektywności kosztowej, oceny wykonalności, oceny ryzyka, weryfikacji efektów. W Opinii stwierdzono jednoznacznie, że realizacja działań opisanych w Planie oznacza ogromne zagrożenie dla ekosystemów leśnych.

Komisja ds. Ochrony Gatunków zwróciła uwagę, że wbrew temu, co piszą autorzy Planu, zgodnie z art. 56 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2023/594 – wszystkie państwa członkowskie UE mają obowiązek ustanowienia krajowego planu działania obejmującego populację dzików na swoim terytorium w celu uniknięcia rozprzestrzeniania się afrykańskiego pomoru świń w UE, ale plany te mogą (i to tylko w razie potrzeby), a nie muszą zawierać działań zmniejszających populację dzików.

Zgodnie z opinią naukowców, co wykazały statystyki, odstrzał dzików jest najbardziej kosztowną, ale też najbardziej nieskuteczną metodą walki z ASF. Bilans ostatnich czterech lat (marzec 2019 – luty 2023) to ponad 1 milion 316 tysięcy zabitych dzików, lecz tylko 0,4% ze wszystkich zastrzelonych dzików była zarażona ASF. Z kolei strategia wyszukiwania padłych dzików, którą naukowcy wskazują jako najbardziej efektywną, daje ponad 46% skuteczności.

Projekt Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi nie podaje kosztorysu ani choćby szacunkowych kosztów zaplanowanych działań. Dlatego Państwowa Rada Ochrony Przyrody na podstawie ministerialnych danych przedstawiła analizę kosztów realizacji odstrzału dzików od marca 2019 r. do końca lutego 2023 r., z której wynika, że „w sumie **minimalny czteroletni koszt odstrzałów dzików w Polsce, to 597,5 miliona zł, pochodzące z budżetu oraz w znacznie mniejszym stopniu z unijnego programu na zwalczanie ASF**. Wyliczenia te wskazują, że **koszt usunięcie jednego chorego dzika wyniósł co najmniej 119 tys. zł**, przy zastosowaniu odstrzałów jako metody zapobiegania ASF.” (s. 2 Opinii). Warto dodać, że jest to koszt nieuwzględniający weekendowej pracy weterynarzy, a także zakupu i funkcjonowania chłodni.

W Opinii dowiedziono także, że **autorzy Planu opierali się na niewiarygodnych danych i metodach oraz całkowicie zignorowali dostępną wiedzę naukową.** Podsumowując Komisja oceniła, że Plan „**jest oderwany od wiedzy o demografii populacji dzików i rozprzestrzeniania się ASF.**” (s. 12 Opinii).

Mając na uwadze, że nie ma żadnych przesłanek świadczących o tym, że masowy odstrzał ogranicza rozprzestrzenianie się ASF trudno uznać zasadność wdrożenia działań zaproponowanych w Planie. W świetle obecnego deficytu budżetu wynoszącego, zgodnie z komunikatem Ministerstwa Finansów z 16 września 2024 r.¹, 88,6 mld zł oraz konieczności zabezpieczenia środków na pokrycie ogromnych strat spowodowanych powodzią, koszt realizacji Planu walki z ASF to ogromne obciążenie budżetu na działania nieracjonalne i nieskuteczne.

Z uwagi na powyższe, wnoszę jak na wstępie.

Zgodnie z reprezentacją Zarządu
Radosław Ślusarczyk

Do wiadomości:

Ministerstwa Klimatu i Środowiska

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Załącznik:

1. Opinia Komisji d. Ochrony Gatunków Państwowej Rady Ochrony Przyrody z 9 września 2024 r., znak PROP-KOG/2024-10

¹<https://www.gov.pl/web/finanse/szacunkowe-wykonanie-budzetu-panstwa-w-okresie-styczen--sierpien-2024-r>